

Staat van instandhouding subtypen van habitattypen 2025

Inleiding

Sommige habitattypen van bijlage I van de Habitatrichtlijn omvatten binnen Nederland een grote ecologische variatie aan ecosystemen. Daarom worden in Nederland voor deze habitattypen subtypen onderscheiden. Alleen de staat van instandhouding voor een habitatype als geheel wordt gerapporteerd in Europa. Het is echter belangrijk ook de staat van instandhouding van de subtypen periodiek te beoordelen, zodat daar bij de uitvoering van het natuurbeleid rekening mee gehouden kan worden.

In dit document staat toegelicht wat de staat van instandhouding van de subtypen is, gekoppeld aan de Habitatrichtlijnrapportage van 2025, en hoe deze is bepaald. Dit document dient gelezen te worden als aanvulling op het achtergronddocument bij de Habitatrichtlijnrapportage Artikel 17 Deel D¹.

Subtypen van habitattypen

Een aantal habitattypen uit bijlage I kent in Nederland binnen het type een zeer grote variatie in soortensamenstelling en standplaats. Om zoveel mogelijk recht te doen aan de variatie binnen de habitattypen is er (onder andere) in Nederland voor gekozen om voor sommige habitattypen subtypen onderscheiden. Door habitattypen op te delen in subtypen is het mogelijk om de ecologische kwaliteit en de staat van instandhouding van deze specifieke, gevarieerde ecosystemen nauwkeuriger te beoordelen en ze adequaat te beheren. Bij de selectie van gebieden én bij het formuleren van de landelijke doelen en de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000-gebieden is gewerkt met subtypen. Door in de doelen te differentiëren tussen subtypen worden herstelopgaven specifiek gericht op dat deel van een habitatype dat uitbreiding of verbetering behoeft voor een landelijk gunstige staat van instandhouding. Op deze manier kan gericht worden gewerkt aan het bereiken van een gunstige staat van instandhouding.

Elke zes jaar wordt in het kader van artikel 17 van de Habitatrichtlijn gerapporteerd over de staat van instandhouding van de habitattypen van bijlage I van de richtlijn. Hieraan gekoppeld wordt ook de staat van instandhouding van de Nederlandse subtypen bepaald ten behoeve van het bepalen van landelijke doelen voor Natura 2000-habitattypen en ander nationaal beleid. Zo kan bij het stellen van doelen en het bepalen van maatregelen rekening worden gehouden met specifiek dat deel van een habitatype dat uitbreiding of verbetering behoeft voor een landelijk gunstige staat van instandhouding. Op deze manier kan gericht worden gewerkt aan het bereiken van een gunstige staat van instandhouding.

Wijze van beoordelen staat van instandhouding per subtype

De gegevens voor de Habitatrichtlijnrapportage maken het meestal ook mogelijk te beoordelen hoe de staat van instandhouding van de onderliggende subtypen is. Voor het beoordelen van de staat van instandhouding van de subtypen is gebruik gemaakt van de informatie in het achtergronddocument bij de rapportage¹. Zoals aangegeven wordt voor de

¹ Proosdij, A.S.J. van, M.J. Baptist, J.A.M. Janssen, W.A. Ozinga, K. Elschot, N.M. van Rooijen, S.W.M. Poppeliers, R. ter Harmsel, G.H.P. Arts, P.J.H. Mathijssen, J.B. Visser, J.A.M. Craeymeersch, J.W.M. Wijsman, S.T. Glorius, O.G. Bos, R.H. Jongbloed, S.M. Hennekens, T.G.V. Breuning, B.J.W. Lerink, R.J. Bijlsma, J.S. van Zweden, C. Retel en A.M. Schmid (2026). Beoordeling staat van instandhouding habitattypen 2019-2024. Achtergronddocument bij de Habitatrichtlijnrapportage Artikel 17 Deel D. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOT-technical report 306. <https://research.wur.nl/en/projects/habitatrichtlijnrapportage-wot-04-009-03404-2/publications/>

Habitatrichtlijnrapportage gerapporteerd op niveau van habitatype. Zo is het advies van de WUR voor de beoordeling in het achtergronddocument ook primair ingestoken. Alleen voor structuur en functie is in het achtergronddocument ook expliciet een beoordeling per subtype opgenomen. Voor de andere aspecten van de staat van instandhouding wordt meestal meer indicatief ingegaan op subtypen. Toch is het mogelijk om met de achtergronddocumentatie de staat van instandhouding van de subtypen te beoordelen. Vaak is er geen verschil in staat van instandhouding en trends tussen de subtypen. Daar waar dat wel het geval is, zijn de verschillen meestal evident. Het grootste verschil tussen subtypen zit vaak in structuur en functie, daar kan op basis van het achtergrondrapport een staat van instandhouding worden bepaald. Soms is aanvullend gebruik gemaakt van informatie uit het rapport over de gunstige referentiewaarden (Bijlsma et al. 2014)² en/of de bouwstenen voor de landelijke doelen (Janssen et al. 2023)³.

In de relatie tussen de staat van instandhouding van habitatype en subtypen gelden de algemene stelregels dat:

- een subtype niet slechter kan scoren dan het habitatype. Als het aspect voor hele habitatype bijvoorbeeld gunstig is, dan is het dat ook voor alle subtypen. Een ongunstige beoordeling op niveau van habitatype hoeft niet te betekenen dat alle subtypen op dat aspect ook even ongunstig zijn. Het kan zijn dat één van de subtypen het relatief beter doet, maar nooit dat het slechter gaat met één van de subtypen.
- als de beoordeling van een subtype onbekend is, dan is dat ondergeschikt aan de bekende beoordeling van andere subtypen.

Dit geldt zowel voor de staat van instandhouding als voor de trend in staat van instandhouding. Hier zou van afgeweken kunnen worden als het betere of onbekende subtype het overgrote deel van het voorkomen vertegenwoordigt. In de praktijk komt dit alleen voor bij de beoordeling van de oppervlakte van H6510 en H7140. Maar omdat het habitatype opgeteld in beide gevallen ver onder de gunstige referentiewaarde ligt, komt ook de staat van instandhouding van oppervlakte van het habitatype op zeer ongunstig.

In de volgende paragrafen is per habitatype waarin meerdere subtypen worden onderscheiden eerst kort samengevat wat de staat van instandhouding van het habitatype is op basis van de staat van instandhouding van de verschillende aspecten (verspreiding, oppervlakte, structuur en functie en toekomstperspectief) en de trend in de staat van instandhouding⁴. In de tabel wordt aangegeven bij welke aspecten er wel en geen verschil is tussen de subtypen en het habitatype. Vervolgens wordt per subtype alleen toegelicht waar de afwijkingen zitten ten opzichte van het habitatype. Als het niet direct evident is, wordt ook aangegeven waarom aspecten niet afwijken (bijvoorbeeld als een onderdeel van het aspect wel afwijkt, maar het eindoordeel niet).

² <https://edepot.wur.nl/342755>

³ <https://www.synbiosys.alterra.nl/bouwstenen/>

⁴ Zie voor meer toelichting op de methodiek voor het bepalen van de staat van instandhouding het format, de Explanatory Notes en de Guidelines op het [referentieportaal voor de Habitatrichtlijnrapportage](#) en het achtergrondrapport.

Beoordeling Svl per habitatype:

H1110 Permanent overstroomde zandbanken

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H1110	Permanent overstroomde zandbanken	9.178	G	G	ZO	ZO	ZO	+
H1110A	Permanent overstroomde zandbanken (getijdengebied)	1.355	G	G	MO	MO	MO	+
H1110B	Permanent overstroomde zandbanken (Noordzeekustzone)	3.467	G	G	ZO	ZO	ZO	+
H1110C	Permanent overstroomde zandbanken (Doggersbank)	4.356	G	G	ZO	ZO	ZO	=

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H1110 Permanent overstroomde zandbanken is als zeer ongunstig beoordeeld, vanwege de zeer ongunstige structuur en functie, en toekomstperspectief. Verspreiding en oppervlakte zijn als gunstig beoordeeld, dit geldt ook voor alle subtypen afzonderlijk. De overall trend in de staat van instandhouding komt op een toename door stabiele trends in verspreiding en oppervlakte in combinatie met een toename in het oppervlak in goede conditie.

Subtype A, getijdengebied

Dit subtype staat er relatief beter voor dan het hele habitatype omdat een groter deel van de oppervlakte een goede kwaliteitstoestand heeft. Dit leidt voor dit subtype tot een oordeel 'matig ongunstig' voor structuur en functie.

Omdat er geen aanwijzingen zijn dat de structuur en functie slechter zou worden dan het nu is, worden de vooruitzichten van structuur en functie matig (geen verandering in Svl verwacht) in plaats van slecht. Het toekomstperspectief komt daarmee op matig ongunstig.

De beoordeling van de totale staat van instandhouding van subtype A, *getijdengebied* komt dan op matig ongunstig.

Subtype B, Noordzeekustzone

De staat van instandhouding van structuur en functie is zeer ongunstig en de totale staat van instandhouding van het subtype wijkt daarmee niet af van de beoordeling van het gehele habitatype. Hoewel de conclusie is dat 100% van de oppervlakte nog in niet-goede conditie verkeert is er wel een geringe maar significante verbetering zichtbaar. Daarmee heeft dit subtype een positieve trend in structuur en functie, wat leidt tot een positieve trend in de staat van instandhouding.

Subtype C, Doggersbank

De staat van instandhouding van structuur en functie is zeer ongunstig en de overall staat van instandhouding wijkt daarmee niet af van de beoordeling van het gehele habitatype. In tegenstelling tot subtype A, *getijdengebied* en subtype B, *Noordzeekustzone* is voor dit subtype geen sprake van een toename in kwaliteit. Daarmee komt de trend in staat van instandhouding van dit subtype op stabiel.

H1140 Slik- en zandplaten

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H1140	Slik- en zandplaten	1.119	G	G	ZO	MO	ZO	=
H1140A	Slik- en zandplaten (getijdengebied)	1.071	G	G	ZO	MO	ZO	=
H1140B	Slik- en zandplaten (Noordzee-kustzone)	49	G	G	X	MO	MO	=

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H1140 Slik- en zandplaten is als zeer ongunstig beoordeeld, vanwege de zeer ongunstige structuur en functie. Verspreiding en oppervlakte zijn als gunstig beoordeeld, dit geldt ook voor beide subtypen afzonderlijk. De overall trend in de staat van instandhouding komt op stabiel door stabiele trends in verspreiding, oppervlakte en oppervlakte in goede conditie.

Subtype A, *getijdengebied*

Dit subtype vertegenwoordigt het overgrote deel van het oppervlakte van het habitatype en de beoordeling van het habitatype is dan ook gebaseerd op en gelijk aan de beoordeling van dit subtype.

Subtype B, *Noordzee-kustzone*

Er is geen afdoende monitoringprogramma om structuur en functie van Subtype B, *Noordzee-kustzone* te beoordelen. Daarom wordt de staat van instandhouding van structuur en functie beoordeeld als onbekend. Omdat dit subtype zeer klein aandeel van de oppervlakte van het habitatype vertegenwoordigd (ca. 4 %) werkt dit niet door in de staat van instandhouding van structuur en functie van het hele habitatype.

Benoemde drukfactoren voor het habitatype gelden ook voor dit subtype, dus de vooruitzichten voor verspreiding en oppervlakte zijn ook voor dit subtype matig. Dit levert ook voor dit subtype een matig ongunstig toekomstperspectief op, los van of de vooruitzichten voor structuur en functie onbekend zouden moeten worden of matig ongunstig moeten blijven. Dit levert als conclusie voor de staat van instandhouding matig ongunstig op.

Een eventuele onbekende trend voor structuur en functie heeft geen effect op de trend in de staat van instandhouding. Door een stabiele trend in verspreiding en oppervlakte wordt de overall trend stabiel.

H1310 Zilte pionierbegroeiingen

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H1310	Zilte pionierbegroeiingen	16	G	MO	G	G	MO	-
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	14	G	MO	G	G	MO	-
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	2	G	G	G	G	G	=

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H1310 Zilte pionierbegroeiingen is als matig ongunstig beoordeeld, vanwege de matig ongunstige oppervlakte, omdat de oppervlakte van subtype A in de laatste twaalf jaar is afgenomen. Verspreiding, structuur en functie en toekomstperspectief zijn als gunstig beoordeeld, dit geldt ook voor beide subtypen afzonderlijk. De overall trend in de staat van instandhouding komt op een afname door een afnemende trend in oppervlakte.

Subtype A, zeekraal

Dit subtype vertegenwoordigt het overgrote deel van het habitatype en de beoordeling van het habitatype is dan ook gebaseerd op en gelijk aan de beoordeling van dit subtype.

Subtype B, zeevetmuur

Voor dit subtype is de oppervlakte gelijk aan de gunstige referentiewaarde en de trend is over de jaren stabiel. Daarmee komt de beoordeling van de staat van instandhouding van de oppervlakte van dit subtype op gunstig. Doordat alle aspecten van de staat van instandhouding daarmee gunstig worden, wordt ook de overall staat van instandhouding gunstig. Door de stabiele trend van de oppervlakte wordt ook de trend in de staat van instandhouding stabiel.

H1330 Schorren en zilte graslanden

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H1330	Schorren en zilte graslanden	112	G	G	MO	G	MO	+
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	108	G	G	MO	G	MO	+
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	4	G	G	MO	G	MO	=

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H1330 Schorren en zilte graslanden is als matig ongunstig beoordeeld, vanwege de matig ongunstige structuur en functie. Verspreiding, oppervlakte en toekomstperspectief zijn als gunstig beoordeeld, dit geldt ook voor beide subtypen afzonderlijk. De overall trend in de staat van instandhouding komt op een

toename door toenemende trend in oppervlakte in combinatie met stabiele trends in verspreiding en oppervlakte in goede conditie.

Subtype A, *buitendijks*

Dit subtype vertegenwoordigt het overgrote deel van het oppervlakte van het habitatype en de beoordeling van het habitatype is dan ook gebaseerd op en gelijk aan de beoordeling van dit subtype.

Subtype B, *binnendijks*

De oppervlakte van dit subtype is over de jaren stabiel. Door de stabiele trend van de oppervlakte wordt ook de trend in de staat van instandhouding stabiel.

H2130 *Grijze duinen

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H2130	*Grijze duinen	94	G	ZO	ZO	ZO	ZO	-
H2130A	*Grijze duinen (kalkrijk)	40	G	ZO	ZO	ZO	ZO	-
H2130B	*Grijze duinen (kalkarm)	52	G	ZO	ZO	ZO	ZO	-
H2130C	*Grijze duinen (heischraal)	1,1	XX	ZO	ZO	ZO	ZO	-

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H2130 Grijze duinen is als zeer ongunstig beoordeeld, vanwege de zeer ongunstige oppervlakte, structuur en functie en toekomstperspectief. De overall trend in de staat van instandhouding komt op een afname door afnemende trends in oppervlakte en oppervlakte in goede conditie in combinatie met een stabiele trend in verspreiding.

Subtype A, *kalkrijk*

De beoordeling van de typische soorten en de negatieve trend zijn reden om structuur en functie van het gehele habitatype te beoordelen als zeer ongunstig. Voor subtype A, *kalkrijk* is het niet mogelijk om tot een conclusie voor structuur en functie te komen op basis van typische soorten. Het is onwaarschijnlijk dat dit subtype er veel beter voor staat dan de andere subtypen en ook hier is sprake van een negatieve trend. Daarom volgt de beoordeling van structuur en functie van dit subtype die van het habitatype.

Subtype B, *kalkarm*

De beoordeling van dit subtype is geheel gelijk aan de beoordeling van het habitatype.

Subtype C, *heischraal*

Het voorkomen van dit subtype is zeer beperkt, mogelijk is dit vroeger meer geweest en zou ook een grotere verspreiding nodig zijn, maar hierover zijn onvoldoende gegevens beschikbaar. Daarom wordt dat aspect onbekend beoordeeld. Omdat dit subtype zeer klein aandeel van de oppervlakte van het habitatype vertegenwoordigt (ruim 1 %) werkt dit niet door in de staat van instandhouding van verspreiding van het hele habitatype.

H2140 *Duinheiden met kraaihei

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H2140	*Duinheiden met kraaihei	14,7	G	G	G	G	G	=
H2140A	*Duinheiden met kraaihei (vochtig)	1,4	G	G	G	X	G	=
H2140B	*Duinheiden met kraaihei (droog)	13	G	G	G	G	G	=

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H2140 Duinheiden met kraaihei is als gunstig beoordeeld, vanwege de gunstige verspreiding, oppervlakte, structuur en functie en toekomstperspectief. De overall trend in de staat van instandhouding komt op stabiel door stabiele trends in verspreiding, oppervlakte en oppervlakte in goede conditie.

Subtype A, *vochtig*

De beoordeling van structuur en functie is vooral gebaseerd op de trends in LMF-variabelen die een stabiele trend aangeven. Dit geldt voor beide subtypen. Daarom wordt structuur en functie ook voor subtype A, *vochtig* als gunstig beoordeeld, ondanks dat de (weinige) karakteristieke soorten lijken te duiden op een redelijk areaal in matige kwaliteit.

Mogelijk speelt verdroging bij dit subtype al wel binnen de afzienbare toekomst van twee rapportageperioden. Daarom zijn de vooruitzichten voor oppervlakte en structuur en functie, en daarmee de beoordeling van toekomstperspectief voor dit subtype als onbekend beoordeeld.

Subtype B, *droog*

Dit subtype vertegenwoordigt het overgrote deel van het oppervlakte van het habitatype en de beoordeling van het habitatype is dan ook gebaseerd op en gelijk aan de beoordeling van dit subtype.

H2180 Duinbossen

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H2180	Duinbossen	57	G	G	MO	MO	MO	=
H2180A	Duinbossen (droog)	34	G	G	MO	MO	MO	=
H2180B	Duinbossen (vochtig)	6	G	G	MO	MO	MO	=
H2180C	Duinbossen (binnenduinrand)	16	G	G	MO	MO	MO	=

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H2180 Duinbossen is als matig ongunstig beoordeeld, vanwege de matig ongunstige structuur en functie en toekomstperspectief. De subtypen laten subtiele verschillen zien in structuur en functie, maar komen alle drie op matig ongunstig. Ook de drukfactoren verschillen iets tussen de subtypen, maar dit resulteert niet in een verschil in toekomstperspectief. Verspreiding en oppervlakte zijn als gunstig beoordeeld, dit geldt ook voor alle drie de subtypen afzonderlijk (stabiel en gelijk aan de gunstige referentiewaarde). De overall trend in de staat van instandhouding komt op stabiel door stabiele trends in verspreiding en oppervlakte in combinatie met een onzekere trend in oppervlakte in goede conditie. Deze trends zijn voor alle drie de subtypen gelijk.

H2190 Vochtige duinvalleien

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H2190	Vochtige duinvalleien	19,7	G	MO	MO	MO	MO	-
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)	2,6	G	MO	MO	MO	MO	-
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	11	G	MO	MO	MO	MO	-
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	2	G	G	MO	MO	MO	-
H2190D	Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	3,8	G	G	MO	MO	MO	-

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H2190 Vochtige duinvalleien is als matig ongunstig beoordeeld, vanwege de matig ongunstige oppervlakte, structuur en functie en toekomstperspectief. Verspreiding is als gunstig beoordeeld, dit geldt ook voor alle subtypen afzonderlijk. In tegenstelling tot de meer algemene karakteristieke soorten gaan met name de zeldzame soorten in alle subtypen achteruit, wat blijkt uit de data van de typische soorten en de LMF-variabele zeldzame soorten. In combinatie met de over het geheel genomen stabiele trend van de oppervlakte in goede conditie levert dit voor alle subtypen een beoordeling van matig ongunstig op voor structuur en functie. Voor alle subtypen gelden in elk geval ook de matige vooruitzichten voor structuur en functie, met name vanwege de aanwezigheid van exoten. Daarmee komt toekomstperspectief voor alle subtypen op matig ongunstig. De overall trend in de staat van instandhouding komt op een afname door afnemende trends in oppervlakte in combinatie met stabiele trends in verspreiding en oppervlakte in goede conditie.

Subtype A, open water en Subtype B, kalkrijk

Na een toename in oppervlakte tot aan de gunstige referentiewaarde heeft recent een beperkte afname plaats gevonden. Deze afname betreft de oude duinvalleien in het Waddengebied, behorend tot subtype B, *kalkrijk* en daarbinnen ook de zwakgebufferde open wateren van subtype A, *open water*. De staat van instandhouding van de oppervlakte van deze subtypen wordt daarom matig ongunstig.

Subtype C, ontkalkt en Subtype D, hoge moerasplanten

Beide subtypen zijn recent niet afgenomen en de staat van instandhouding van de oppervlakte blijft dus gunstig.

H3260 Beken en rivieren met waterplanten

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H3260	Beken en rivieren met waterplanten	1,42	ZO	ZO	ZO	ZO	ZO	-
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkel)	0,79	ZO	ZO	ZO	ZO	ZO	-
H3260B	Beken en rivieren met waterplanten (fonteinkruiden)	0,63	X	X	MO	MO	MO	-

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H3260 Beken en rivieren met waterplanten is als zeer ongunstig beoordeeld, vanwege de zeer ongunstige verspreiding, oppervlakte, structuur en functie en toekomstperspectief. De overall trend in de staat van instandhouding komt op een afname door afnemende trends in oppervlakte en oppervlakte in goede conditie in combinatie met een stabiele trend in verspreiding.

Subtype A, *waterranonkel*

Dit type is in de 20^e eeuw sterk achteruit gegaan in oppervlakte en ook in verspreiding met een dieptepunt in de periode 1950-1980. Na 1980 trad herstel door verbetering van de waterkwaliteit. De laatste decennia hebben toenemende verdroging van beken als gevolg van klimaatverandering gezorgd voor een verdere afname van subtype A, *waterranonkel*. De actuele oppervlakte en verspreiding liggen daardoor veel lager dan de gunstige referentiewaarden. Om de geografische spreiding voldoende te waarborgen, is uitbreiding van met name subtype A, *waterranonkel* nodig.

Subtype B, *fonteinkruiden*

Subtype B, *fonteinkruiden* staat er relatief beter voor dan het vorige subtype. De verspreiding en oppervlakte van dit subtype in grote rivieren lijken stabiel. De verspreiding van dit subtype is klein, slechts 6 10x10 km-hokken. Het is niet duidelijk of hiermee de gunstige referentiewaarde behaald wordt. Daarom wordt de staat van instandhouding van de verspreiding van dit subtype beoordeeld als onbekend.

De gunstige referentieoppervlakte voor dit subtype is gelijk aan de situatie ten tijden van inwerkingtreding van de richting ("1994"). Volgens de bouwsteen ligt de actuele oppervlakte daar net iets onder. Rekening houdende met de onvolledige data voor dit subtype, kan de oppervlakte noch als gunstig noch als matig ongunstig beoordeeld worden. Daarom wordt de staat van instandhouding van de oppervlakte van dit subtype beoordeeld als onbekend.

Op basis van gegevens verzameld in het kader van de Kaderrichtlijn Water komt structuur en functie van het habitatype op matig ongunstig.

Toekomstperspectief wordt matig ongunstig omdat een samenspel van positieve factoren (bijvoorbeeld aanleg van nieuwe nevengeulen) en negatieve factoren (droogtes) het niet waarschijnlijk maken dat de kwaliteit van het subtype binnen afzienbare termijn (12 jaar) aanzienlijk zal verslechteren noch verbeteren.

Daarmee komt het hele subtype ook op matig ongunstig.

De trend in verspreiding en oppervlakte voor subtype B, *fonteinkruiden* is stabiel, maar doordat ook voor dit subtype de trend voor structuur en functie negatief is, blijft de trend van de staat van instandhouding ook negatief.

H4010 Vochtige heiden

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H4010	Vochtige heiden	19,4	G	ZO	ZO	ZO	ZO	-
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	18	G	ZO	ZO	ZO	ZO	-
H4010B	Vochtige heiden (laagveen)	1,7	G	G	X	ZO	ZO	x

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H4010 Vochtige heiden is als zeer ongunstig beoordeeld, vanwege de zeer ongunstige oppervlakte, structuur en functie en toekomstperspectief. Verspreiding is als gunstig beoordeeld, dit geldt ook voor beide subtypen afzonderlijk. De overall trend in de staat van instandhouding komt op een afname door een afnemende trend in oppervlakte in goede conditie in combinatie met een stabiele trend in verspreiding en een onbekende trend in oppervlakte.

Subtype A, hogere zandgronden

Dit subtype vertegenwoordigt het overgrote deel van het oppervlakte van het habitatype en de beoordeling van het habitatype is dan ook gebaseerd op en gelijk aan de beoordeling van dit subtype.

Subtype B, laagveen

De afgelopen decennia is de oppervlakte van dit subtype landelijk netto weinig veranderd. De huidige oppervlakte is gelijk aan de gunstige referentiewaarde. Daarmee komt de staat van instandhouding van oppervlakte van dit subtype op gunstig.

Structuur en functie komt voor alle deelmaatlaten op onbekend, waarmee de beoordeling van de staat van instandhouding van structuur en functie op onbekend komt.

De vooruitzichten voor structuur en functie zijn ten gevolge van meer verdroging door klimaatverandering en aanhoudende te hoge stikstofdeposities slecht. Dit oordeel is aangehouden los van het feit dat structuur en functie nu als onbekend beoordeeld is. Daarmee blijft de staat van instandhouding van toekomstperspectief zeer ongunstig en de overall staat van instandhouding ook.

Voor subtype B, *laagveen* is ook de trend in oppervlakte in goede conditie onbekend. In combinatie met een stabiele trend voor verspreiding en een onbekende trend voor oppervlakte levert dit een onbekende trend in de staat van instandhouding op.

H6430 Ruigten en zomen

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H6430	Ruigten en zomen	16	G	G	MO	MO	MO	=
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	5,2	G	G	MO	MO	MO	=
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	10	G	G	MO	MO	MO	=
H6430C	Ruigten en zomen (droge bosranden)	0,28	G	G	MO	MO	MO	=

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H6430 Ruigten en zomen is als matig ongunstig beoordeeld, vanwege de matig ongunstige structuur en functie en toekomstperspectief. De subtypen laten subtiele verschillen zien in structuur en functie, maar komen alle drie op matig ongunstig. Ook de drukfactoren verschillen iets tussen de subtypen, maar dit resulteert niet in een verschil in toekomstperspectief.

Verspreiding en oppervlakte zijn als gunstig beoordeeld, dit geldt ook voor alle drie de subtypen afzonderlijk (stabiel en gelijk aan de gunstige referentiewaarde).

De overall trend in de staat van instandhouding komt op stabiel door stabiele trends in verspreiding en oppervlakte in goede conditie in combinatie met een onbekende trend in oppervlakte. Deze trends zijn voor alle drie de subtypen gelijk.

H6510 Glanshaver- en vossenstaarthooilanden

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H6510	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	9,1	G	ZO	ZO	ZO	ZO	-
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	6,9	G	MO	ZO	ZO	ZO	-
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (vossenstaart)	1,9	G	ZO	ZO	ZO	ZO	-

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H6510 Glanshaver- en vossenstaarthooilanden is als zeer ongunstig beoordeeld, vanwege de zeer ongunstige oppervlakte, structuur en functie en toekomstperspectief. Structuur en functie en daaraan gerelateerd het toekomstperspectief zijn voor beide subtypen zeer ongunstig. Verspreiding is als gunstig beoordeeld, dit geldt ook voor beide subtypen afzonderlijk. De overall trend in de staat van instandhouding komt op een afname door een afnemend trends in oppervlakte in goede conditie in combinatie met stabiele trends in verspreiding en oppervlakte.

Subtype A, *glanshaver*

Dit subtype heeft volgens Bijlsma et al. 2014 een uitbreidingsopgave waarbij 5-10% van het verloren areaal hersteld moet worden. Omdat het historisch areaal fors hoger ligt (1500 ha), ligt er toch nog een behoorlijke opgave (komt neer op een uitbreiding van ca. 9%). Er lijkt de afgelopen decennia een toename op dijken te zijn geweest, maar data ontbreken om dit te kwantificeren. De staat van instandhouding van de oppervlakte wordt daarom beoordeeld als matig ongunstig.

Subtype A, *glanshaver*, heeft een positieve trend in oppervlakte (in tegenstelling tot de stabiele trend van subtype B, *vossenstaart*). Dit levert een combinatie van één positieve, één stabiele en één negatieve trend. Omdat de negatieve trend voor oppervlakte in goede conditie sterker is dan de positieve trend voor oppervlakte, blijft de overall trend in de staat van instandhouding negatief.

Subtype B, *vossenstaart*

Dit subtype scoort het slechtst van beide subtypen en de beoordeling van het habitattype is dan ook gebaseerd op en gelijk aan de beoordeling van dit subtype.

H7110 *Actieve hoogvenen

Habitattype code	Habitattype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H7110	*Actieve hoogvenen	0,83	ZO	ZO	ZO	ZO	ZO	-
H7110A	*Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,08	ZO	ZO	ZO	ZO	ZO	-
H7110B	*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,8	ZO	ZO	ZO	ZO	ZO	-

De landelijke staat van Instandhouding van het habitattype H7110 *Actieve hoogvenen is als zeer ongunstig beoordeeld, vanwege de zeer ongunstige verspreiding, oppervlakte, structuur en functie en toekomstperspectief. Verspreiding en oppervlakte zijn voor beide subtypen per saldo stabiel en liggen ver onder de gunstige referentiewaarde. Beide subtypen zijn wat dat betreft dus zeer ongunstig. De subtypen laten subtiele verschillen zien in structuur en functie, maar komen beide op zeer ongunstig. De drukfactoren verschillen hoegenaamd niet en dit resulteert in een gelijk toekomstperspectief. De overall trend in de staat van instandhouding komt op een afname door afnemende trend in oppervlakte in goede conditie in combinatie met stabiele trends in verspreiding en oppervlakte. Deze trends gelden voor beide subtypen.

H7140 Overgangs- en trilvenen

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H7140	Overgangs- en trilvenen	16,1	G	ZO	ZO	ZO	ZO	x
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilveen)	1,6	G	ZO	ZO	ZO	ZO	x
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland)	14	G	G	ZO	ZO	ZO	x

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H7140 Overgangs- en trilvenen is als zeer ongunstig beoordeeld, vanwege de zeer ongunstige oppervlakte, structuur en functie en toekomstperspectief. Verspreiding is als gunstig beoordeeld, dit geldt ook voor beide subtypen afzonderlijk. De subtypen laten subtiele verschillen zien in structuur en functie, maar komen beide op zeer ongunstig. De overall trend in de staat van instandhouding komt op onbekend door onbekende trends in verspreiding en oppervlakte in combinatie met een afnemende trend in oppervlakte in goede conditie.

Subtype A, *trilveen*

Bij subtype A, *trilveen* is bij de oppervlakte mogelijk sprake van een afname. Omdat dit niet zeker is, is de trend onbekend gehouden. De trend in de Svl blijft dan ook onbekend.

Subtype B, *veenmosrietland*

Subtype B, *veenmosrietlanden* is veel minder zeldzaam en minder bedreigd dan subtype A, *trilveen*. Dit subtype bestaat op veel locaties uit grote, aaneengesloten voorkomens. Er geldt vooral een opgave voor verbetering van de kwaliteit, onder meer in de brakke laagveengebieden van Noord-Holland. Oppervlakte is er op dit moment voldoende (Janssen et al. 2023). De staat van instandhouding is daarom gunstig.

Bij subtype B, *veenmosrietland* is bij de oppervlakte mogelijk sprake van een toename. Omdat dit niet zeker is, is de trend onbekend gehouden. De trend in de Svl blijft dan ook onbekend.

H9160 Eiken-haagbeukenbossen

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	Svl Verspreiding	Svl Oppervlakte	Svl Structuur & Functie	Svl Toekomst	Svl Totaal	Trend Svl
H9160	Eiken-haagbeukenbossen	10	G	MO	ZO	ZO	ZO	=
H9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	1,2	G	MO	ZO	ZO	ZO	=
H9160B	Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	9	G	MO	ZO	ZO	ZO	=

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H9160 Eiken-haagbeukenbossen is als zeer ongunstig beoordeeld, vanwege de zeer ongunstige structuur en functie en toekomstperspectief. Deze beoordeling geldt voor beide subtypen. Verdroging is een belangrijke drukfactor die voor beide subtypen leidt tot een zeer ongunstige beoordeling van structuur en functie, en daarmee voor toekomstperspectief. Verspreiding is als gunstig beoordeeld, dit geldt ook voor beide subtypen afzonderlijk. Oppervlakte is matig ongunstig, dit geldt op basis van gunstige referentiewaarden (Bijlsma et al. 2014; Janssen et al. 2023), voor beide subtypen. De overall trend in de staat van instandhouding komt op stabiel door stabiele trends in verspreiding, oppervlakte en oppervlakte in goede conditie.

H91E0 Vochtige alluviale bossen

Habitatype code	Habitatype naam	Oppervlakte (km ²) (afgeronde getallen)	SvI Verspreiding	SvI Oppervlakte	SvI Structuur & Functie	SvI Toekomst	SvI Totaal	Trend SvI
H91E0	Vochtige alluviale bossen	46	G	MO	MO	MO	MO	-
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthout)	30	G	MO	MO	MO	MO	-
H91E0B	*Vochtige alluviale bossen (essen-iepen)	0,46	G	MO	MO	MO	MO	=
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidend)	15	G	MO	MO	MO	MO	-

De landelijke staat van Instandhouding van het habitatype H91E0 Vochtige alluviale bossen is als matig ongunstig beoordeeld, vanwege de matig ongunstige oppervlakte, structuur en functie en toekomstperspectief. Oppervlakte is matig ongunstig, dit geldt op basis van gunstige referentiewaarden (Bijlsma et al. 2014; Janssen et al. 2023), voor alle drie de subtypen. De subtypen laten subtiele verschillen zien in structuur en functie, maar komen alle drie op matig ongunstig. Ook de drukfactoren verschillen iets tussen de subtypen, maar dit resulteert niet in een verschil in toekomstperspectief. Verspreiding is als gunstig beoordeeld, dit geldt ook voor beide subtypen afzonderlijk.

De overall trend in de staat van instandhouding komt op een afname door een afnemende trend in oppervlakte in goede conditie in combinatie met een stabiele trend in verspreiding en een onbekende trend oppervlakte. Alleen subtype B, *essen-iepen* wijkt hierin af. Voor dit subtype zijn de trend in verspreiding én oppervlakte stabiel. In combinatie met een onbekende trend voor oppervlakte in goede conditie levert dit een stabiele trend in de staat van instandhouding voor dit subtype op.